

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Пеленко О. В.

студентка магістратури

*Навчально-наукового інституту права
та міжнародно-правових відносин*

*Університету митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна*

Пандемія коронавірусу всього за кілька місяців змінила існуючий сьогодні світовий лад, вплинувши на більшість галузей життєдіяльності. Україна, певна річ, не стала винятком: падіння економіки, виклики у внутрішній і зовнішній політиці, оборонному та енергетичному секторі найближчим часом відчуватимуться все більше.

Взагалі, державне управління закордонними справами полягає в діяльності державних органів, спрямованої на здійснення зовнішньої політики України. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного та взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства за загальновизнаними нормами міжнародного права [1].

Нині пандемія формує наслідки для міжнародної політики. Перед звичними міжнародними інституціями вона ставить нові виклики. Змінюється попит на функції держави.

Посол України, колишній 1-й заступник МЗС та радник Президента України з питань зовнішньої політики Олександр Чалий вважає, що внаслідок пандемії COVID-19 змінюються принципи міжнародної політики й формується новий світоустрій, тому Україна має переглянути свою зовнішню й безпекову політику. Він зазначає, що COVID-19 прискорив процеси формування нового світоустрою і за цих умов Україна має відпрацювати нову стратегію й концепцію національної безпеки та зовнішньої політики [2]. Саме тому існувала та далі існує необхідність розробити досконалішу Концепцію зовнішньої політики України.

Робота над Концепцією 2019-2020 рр. тривала два роки. Протягом першого етапу (2019 рік) були проаналізовані основні регіональні напрями зовнішньої політики України.

Другий етап (2020 рік) був присвячений тематичним напрямом (економічна, енергетична, публічна дипломатія, питання безпеки тощо), а також підготовці фінальних рекомендацій. Проте пандемія COVID-19

не тільки змінила формат проведення публічних заходів, але і значним чином вплинула на актуальність аналізу основних тем. Пандемія коронавірусу призвела до різкого і неочікуваного падіння світової економіки, уповільнення або припинення торговельних зв'язків, активізувала протистояння США і Китаю, стала каталізатором перегляду інвестиційної і торговельної політики, з точки зору усунення монополізму, насамперед, у сфері виробництва медичних товарів, фактичному банкрутству цілих галузей транспорту і туризму тощо [5].

З більшості точок зору Україна входить у пандемію із суттєвим набором вразливих місць та слабких сторін. Наприклад, економіка України сильно залежить від зовнішніх факторів, зокрема від ринків ключових імпортерів та темпів їхнього економічного зростання. Пандемія, скоріше за все, призведе до глибокої та тривалої рецесії в глобальному масштабі, а Україна буде серед тих країн, що втратять найбільше [4].

Також існує багато проблем, одна з найголовніших яка – питання фінансування. Зокрема, у поточному році Український Інститут опинився під ризиком втратити 75% свого фінансування через перерозподіл коштів державного бюджету у зв'язку з пандемією. Для збереження життєздатності напряду, підтримки вже створеної мережі закордонних партнерів, сталості реалізації проєктів та міжнародної співпраці необхідне стало й диверсифіковане фінансування, у жодному разі не за «залишковим принципом». Проте фінансування коронавірусної боротьби все одно недостатньо. Експерти наголошують на необхідності збільшити грошову підтримку охорони здоров'я, у тому числі для відновлення санітарно-епідеміологічної служби.

Доцент кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Інституту міжнародних відносин Микола Капітоненко зазначає, що, враховуючи брак сильних сторін та високий ступінь ризиків, зовнішня політика України має зосередити зусилля на полегшення негативних наслідків пандемії для національної безпеки та міжнародно-політичних позицій держави [3].

Він звертає увагу на те, що зусиль варто спрямувати на пост-кризовий порядок денний: розробити пріоритетні напрями співпраці з іншими державами; залучитися до координації глобальних зусиль науковців, лікарів, політиків на різних рівнях; організувати роботу українських дипломатичних представництв із врахуванням тих потреб, що були породжені пандемією. Нашим інтересам відповідатиме активізація, а не згортання міжнародної співпраці по завершенню надзвичайної ситуації.

Кумулятивний ефект кількох криз одночасно гостро поставить перед Україною економічні проблеми й завдання подолання бідності. Це –

хороший момент зробити зовнішню політику прагматичною. Україна критично потребуватиме грошей, і перед нами знову гостро постануть завдання з розв'язання конфліктів та вивільнення ресурсів для розвитку [4].

Отже, зовнішня політика може звестися до подолання криз у міру їх виникнення. Наразі міжнародна співпраця триває тільки в медичній і науковій сферах. Країни наввипередки працюють над розробленням вакцини від COVID-19, і всі пообіцяли ділитися результатами. Країни також обмінюються ідеями й досвідом щодо боротьби з кризою й подолання її наслідків. Тож, сподіваємось, що пандемія COVID-19 незабаром зникне назавжди, та міжнародне співробітництво, як і зовнішня політика України, відновиться та повернеться до розвитку в усіх галузях співробітництва.

Література:

1. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 № 2411-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17>

2. Аналітична доповідь оцінка стану деяких галузей в Україні під час та після пандемії COVID-19 [Електронний ресурс] // Міжнародний центр перспективних досліджень. – Київ, 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/covid_a4_2020_mcpd.pdf

3. Капітоненко М. Проєкт «Запитуй у фахівців КНУ...»: Коронавірус і зовнішня політика України [Електронний ресурс] / Микола Капітоненко. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://kunews.knu.ua/proehkt-zapitujj-u-fakhivciv-knu-koronavirus-i-zovnishnya-politika-ukrayini/>

4. Консенсус-прогноз «Україна у 2020-2021 роках: наслідки пандемії» [Електронний ресурс] // Департамент стратегічного планування та макроекономічного прогнозування. – Київ, 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=767c9944-87c0-4e5a-81ea-848bc0a7f470&tag=Konsensus-prognoz>

5. Концепція зовнішньої політики України [Електронний ресурс] / Є. Габер, С. Корсунський, Г. Шелест. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/16594.pdf>